

Schouwprotocol

Het collectief voert jaarlijks een veldcontrole (schouw) uit om te bepalen of de deelnemers volgens contract de beheervorschriften uitvoeren. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van de portefeuillehouder 'Schouw' in het bestuur. Dit protocol is de richtlijn voor het collectief bij deze schouw. Het schouwprotocol bestaat uit 3 stappen; selectie, uitvoeren en rapportage (zie ook figuur op laatste pagina).

1. Selectie

Deze stap bestaat enerzijds uit de selectie van schouwers en anderzijds uit de selectie van beheereenheden die worden geschouwd.

Instellen schouwcommissie

Voor het uitvoeren van de schouw werkt het collectief met een schouwcommissie die bestaat uit minimaal 2 personen en is samengesteld uit leden die voldoen aan de volgende uitgangspunten:

- Kennis van de beheerpakketten
- Kennis van landbouw bedrijfsleven
- Ecologische kennis van het gevoerde beheer
- Communicatief rustig en standvastig
- Bij de werving wordt nadrukkelijk onderzocht dat verstrengeling van belangen niet aan de orde is. Bijvoorbeeld niet in eigen gebied schouwen
- In bezit rijbewijs
- Slagvaardig en punctueel
- Heeft het vermogen om de-escalerend op te treden
- Bezit vaardigheden met werken op computer

Bij selectie van schouwers per beheereenheid wordt rekening gehouden met expertise op het vlak van beheertypen en een juiste balans tussen gebiedskennis en onafhankelijkheid.

Nemen steekproef

Er wordt een steekproef genomen op basis van leefgebieden, risicovolle pakketten, deelnemers waar eerder een controle heeft plaatsgevonden of waar eerder een overtreding is begaan.

Jaarlijks wordt 1/6 van de nog niet geschouwde deelnemers opgenomen in de steekproef. Dit geldt voor alle leefgebieden en de water- en klimaatmaatregelen. De inzet is dat eind van de ANLB-periode (2028) alle deelnemers minimaal éénmaal zijn bezocht door de schouwcie.

De risicovolle pakketten (plasdras) worden jaarlijks bezocht. Na 2 jaar goed voldoen aan de pakketeisen wordt dit verminderd naar één bezoek in de 2 tot 3 jaar.

Naast deze bovenstaande jaarlijkse controle wordt ook het volgende gecontroleerd:

- 5 tot 10 deelnemers welke al eerder is gecontroleerd. Voornamelijk bij agrariërs waar eerder een overtreding is geconstateerd.
- Herschouw bij herstelmaatregelen/ mogelijkheden. Dit kan jaarlijks variëren.

Naast deze steekproef wordt er 100% gecontroleerd aan de hand van signalen dat er beheer niet naar behoren wordt uitgevoerd.

2. Uitvoeren

De daadwerkelijke schouw wordt uitgevoerd via een standaard werkwijze. Er wordt vooraf vastgesteld wat (checklist) en wanneer (schouwkalender) er wordt geschouwd. Vervolgens vindt de daadwerkelijk schouw plaats volgens een vastgestelde procedure.

De controle wordt bij voorkeur in aanwezigheid van de deelnemer uitgevoerd. Dat om het lerend effect van de controle optimaal tot uiting te laten komen. Eventuele afwijkingen van het beheer worden direct besproken. Als de deelnemer niet aanwezig is volgt binnen een afgesproken periode een terugkoppeling middels mail, telefoon of brief.

Checklist

Elke deelnemer heeft een overeenkomst met het collectief gesloten op basis van uit te voeren maatregelen vastgelegd in beheerpakketten. De in deze pakketten opgenomen beheereisen en aanvullende beheervoorschriften vormen de basis voor de schouw. Hiervoor is door het collectief een checklist opgesteld met punten waarop moet worden gecontroleerd.

Schouwkalender

Op basis van de uit te voeren maatregelen is in de pakketten een aantal cruciale data van belang. Elke maatregel vraagt om een specifiek moment of periode waarbinnen schouw plaatsvindt. Aan de hand van de door het collectief gehanteerde beheerpakketten is een schouwkalender opgesteld waarin staat welke maatregel op welk moment geschouwd moet worden.

Procedure

Als de steekproef is genomen gaat de schouwcommissie volgens de schouwkalender en de checklist op pad. De schouwcommissie heeft ook een kaart waarop de te schouwen beheereenheden zijn aangegeven. Veelal worden de deelnemers door de schouwcommissie op de hoogte gesteld van hun bezoek. Hierbij wordt tevens het verzoek gedaan aanwezig te zijn bij de schouw. De schouwcommissie stelt de deelnemers niet altijd vooraf op de hoogte, dit is afhankelijk van de beheerpakketten en de ligging hiervan (bijv. akkerranden ver van het bedrijf vandaan). De schouwcommissie inspecteert op het aangegeven moment de geselecteerde beheereenheden en legt haar bevindingen vast in het schouwbestand.

3. Rapportage

Voor een transparante uitvoering van de schouw worden de bevindingen vastgelegd in een rapportage en de resultaten verwerkt in de administratie.

Schouwbestand

De basis voor de rapportage is een schouwbestand waarop de bevindingen worden vastgelegd. Dit formulier bevat de gegevens van de beheerders, de te schouwen eenheden en welke beheereisen en –voorschriften van toepassing zijn. Per beheereenheid geeft de schouwcommissie aan of de eenheid voldoet, herstel mogelijk of noodzakelijk is, of dat de eenheid niet voldoet. Na de schouw wordt het schouwbestand door alle aanwezige leden van de schouwcommissie ondertekend en ingeleverd bij de uitvoeringsorganisatie van het collectief.

Invoeren in de administratie

De ingeleverde schouwbestanden worden door de uitvoeringsorganisatie verwerkt in het administratief systeem. Dit betekent dat er bij elke geschouwde beheereenheid een opmerking geplaatst wordt dat schouw heeft plaatsgevonden met de bijbehorende conclusie. Onduidelijkheden worden op dat moment direct bij de schouwcommissie nagevraagd.

Rapportage Schouw

Via de uitvoeringsorganisatie worden de bevindingen in principe per email teruggekoppeld aan de deelnemer, indien gewenst kan dit ook telefonisch of mondeling tijdens het controlebezoek.

Onjuistheden

Wanneer de schouwcommissie afwijkingen heeft gesignaleerd wordt dit middels de rapportage gecommuniceerd met de deelnemer en treedt het herstel- en sanctieprotocol in werking.

Schema

Selectie	Wie gaat schouwen?	Benoemen controleurs
	Waar wordt geschouwd?	Nemen Steekproef
Uitvoeren	Wat wordt geschouwd?	Opstellen checklist
	Wanneer wordt geschouwd?	Opstellen schouwkalender
	Hoe werkt het veldbezoek?	Opstellen procedure
Rapportage	Hoe worden de resultaten vastgelegd	Opstellen schouwformulier
	Hoe worden de resultaten verwerkt	Invoer in administratie
	Wat wordt gecommuniceerd naar de deelnemers?	Rapportage schouw
	Wat gebeurt er bij onjuistheden	Herstel- en sanctieprotocol